

O'ZBEK TILI ERGONIMLARI ONOMASTIK MIKROTIZIM SIFATIDA

Muyassar Saparniyazova

filologiya fanlari nomzodi, dotsent, Alisher Navoiy nomidagi Toshkent davlat o'zbek tili va adabiyoti universiteti. saparniyazovamuyassar@navoiy-uni.uz

Annotatsiya

O'zbek tili onomastikasining tarkibiy qismi bo'lgan ergonimlar yaxlit bir mikrotizim sifatida ma'lum hudud onomastikoniga mansub bo'lgan ergonimlar tiplari, ko'rinishlari majmuini tashkil qiladi. Ergonimlar quyidagi ichki mikroko'lam birliklariga bo'linadi: bino va turarjoy nomlari (oykomodonimlar); tijorat do'konlari, savdo komplekslari nomlari (empronimlar); firma nomlari (firmonimlar); ovqatlanish shahobchalari, restoranlar nomi (trofonim, restoronimlar); tashkilotlarga tegishli tovar belgilari nomlari (pragmatonimlar); ommaviy axborot vositalari (gazeta, jurnal, radio va teleko'rsatuvlar) nomlari (gemeronimlar); turli tadbirlar, bayram, festival, tanlovlar, aksiyalar nomlari (geortonimlar); transport vositalari nomlari (poreyonimlar). Ergonimik mikrotizimning qayd etilgan har bir guruhi maxsus tadqiqotlar uchun manba bo'la oladi. Ushbu maqolada o'zbek tilida mavjud nomlar tahlili asosida ergonimlarning onomastik tizimdagi alohida mikrosistema sifatidagi xususiyatlari, ergonimik tizim tarkibidagi mavzuiy guruhlar xususida so'z yuritiladi.

Kalit so'zlar: *ergonim, ergonimik mikrotizim, onomastika, oykomodonim, firmonim, restoronim, pragmatonim.*

Эргонимы узбекского языка как ономастическая микросистема

Аннотация

Эргонимы, входящие в состав ономастики узбекского языка, в целом как микросистема образуют совокупность типов и форм эргонимов, относящихся к ономастикону определенного региона.

Эргонимы делятся на следующие внутренние микромасштабные единицы: названия зданий и жилых домов (ойкомодонимы), названия коммерческих магазинов, торговых комплексов

(эмпоронимы), названия фирм (фирмонимы), названия ресторанов (трофонимы, ресторонимы), торговые марки, принадлежащие организациям (прагматонимы), названия средств массовой информации - газеты, журналы, радио- и телепередачи – (гемеронимы), названия различных мероприятий, праздников, фестивалей, конкурсов, акций (геортонимы), названия транспортных средств (пореюнимы).

Каждая отмеченная группа эргономических микросистем может служить источником для специальных исследований.

В данной статье на основе анализа имен в узбекском языке рассматриваются характеристики эргонимов как отдельной микросистемы в ономастической системе и тематических групп в эргонимической микросистеме.

Ключевые слова: эргоним, эргонимическая микросистема, ономастика, ойкомодоним, фирмоним, рестороним, прагматоним.

Ergonyms of the Uzbek language as an onomastic microsystem

Ergonyms that are part of the onomastics of the Uzbek language, as a whole, as a microsystem, form a set of types and forms of ergonyms related to the onomasticon of a particular region.

Ergonyms are divided into the following internal microscale units: names of buildings and residential buildings (oikomodonyms), names of commercial stores, shopping malls

(emporonyms), company names (firmonyms), restaurant names (troponyms, restoronyms), trademarks owned by organizations (pragmatonyms), names of mass media – newspapers, magazines, radio and television programs – (hemeronyms), names of various events, holidays, festivals, contests, promotions (georonyms), names of vehicles (poreonyms).

Each noted group of ergonomic microsystems can serve as a source for special studies.

In this article, based on the analysis of names in the Uzbek language, the characteristics of ergonyms as a separate microsystem in the onomastic system and thematic groups in the ergonymic microsystem are considered.

Key words: ergonym, ergonymic microsystem, onomastics, oikomodonym, firmonym, restoronym, pragmatonym.

Kirish

Jahon tilshunosligida onomastikaning alohida tarmogʻi sifatida ergonimika masalalari tadqiqiga eʼtibor XX asr oxirlaridan boshlab jahon iqtisodiyoti va xalqaro munosabatlarning rivojlanishi, davlatlararo tijoriy aloqalarning ortishi natijasida yanada faollashdi. Maʼlumki, ergonimlar jamiyat hayotining turli sohalarida (siyosiy, iqtisodiy, ijtimoiy, maʼnaviy) faoliyat yurituvchi korxonalar, tashkilot, firmalar, korporatsiyalar, taʼlim muassasalari, sport jamiyatlari, savdo, ishlab chiqarish, maishiy xizmat koʻrastirish obyektlari nomini anglatuvchi onomastik tizim birliklaridir. Ergonimlar inson ijodiy faoliyatining mahsuli sifatida nafaqat obyektning nomini, balki shu obyekt haqida maʼlumot beruvchi birliklar ham sanaladi. Ergonimlarning bu kabi xususiyatlarini, shuningdek, jamiyatda tutgan oʻrnini belgilash, hosil qilinish usullari, milliy-madaniy xoslanishi, madaniy nutq meʼyorlari bilan bogʻlanishi masalasini tahlil qilish ularning mohiyatini toʻliq ochib

berishda muhim ahamiyatga ega. Zero, biror bir obyektga nom berish shunchaki oddiy ish emas, nom hosil qilish o'ta mas'uliyatli vazifadir. Davlatimiz rahbari qayd etganidek, "...ijtimoiy obyektlarga nom berish – bu shunchaki shaxsiy yoki xususiy ish emas. Bu barchamizning vatanparvarlik va ma'naviy saviyamizni yaqqol ko'rsatadigan o'ziga xos mezondir.(1) Shu jihatdan ham tildagi ergonimlarni sistem-struktur va antroposentrik aspektda kompleks o'rganish, til egalariga nom hosil qilish usullari, tamoyillari bo'yicha tavsiyalar berish nihoyatda muhim.

Material va usullar

Ma'lumki, *ergonim* termini ilk marta N.V.Podolskayaning 1978-yilda chop etilgan "Rus onomastik terminlari lug'ati"da qayd etilgan. (3) Ergonimlarni ilmiy muammo sifatida tadqiq etish masalasi o'tgan asrning so'nggi choragidan boshlab rus tilshunosligida o'rta tashlandi. (4) XXI asr boshlariga kelib ergonimlarni struktur-semantik aspektda tadqiq etish boshlab berildi. Xususan, T.N.Aliyeva, I.V.Kryukova, A.M.Yemelyanova, Z.T.Tanayeva tadqiqotlarida ergonimlarning struktur-semantik, derivatsion xususiyatlari yoritildi, leksik-semantik tasnifi amalga oshirildi. (5) M.Y.Kryuchkova ergonimlarning orfografik xususiyatlarini tahlil qildi. (6) Keyingi yillarda amalga oshirilgan N.V.Shimkevich, E.A. Trifonova, N.V. Nosenko, M.G. Qurbonova tadqiqotlarida rus tilidagi ergonimlarning struktur-semantik, poetik, pragmatik hamda lingvokulturologik xususiyatlari ochib berildi. (7)

O'zbek tilshunosligida *ergonim* termini bilan nomlanib, maxsus o'rganilmagan bo'lsa-da, ayrim ishlarda o'zbek tilida nom yaratishning lingvistik-me'yoriy asoslari, ba'zi obyekt nomlarining lingvomadaniy xususiyatlari bo'yicha muayyan xulosalar berildi; respublikamizdagi tashkilot, korxonalar va muassasa nomlarining izohli-tavsiyaviy lug'ati yaratildi.(8)

Natijalar va muhokama

Ergonim termini tilshunoslikda o'tgan asrning 80-yillaridan boshlab keng tarqaldi. Bu termin XX asrda dunyoda urbanizatsiya, shahar muhitini o'zgartirish sharoitida yuzaga keldi va shahar onomastikonining birligiga aylandi. Bu o'rinda ta'kidlash lozimki, ergonimlar urbanizatsiya natijasida nafaqat shahardagi, balki qishloq, posyolka, mahallalardagi obyektlar nomlarini ham anglatuvchi, ushbu hududlarda o'ziga xos nom yaratish usullarini, hududiy nomlarning xususiyatlarini ko'rsatib turuvchi onomastik tizim birliklaridir.

Rus tilidagi ergonimlarning semantik va pragmatik xususiyatlarini o'rgangan M.Kurbanova ergonimlarga yaqin bo'lgan birliklar sifatida oykomodonim, emporonim, reklama nomlari, firmonimlarni keltiradi hamda ulardan farqli quyidagi xususiyatlarini sanab o'tadi:

- 1) ergonimlar tijorat va notijorat tashkilotlariga atab qo'yilgan nomlardir;

2) ergonimlar u yoki bu obyektga yuridik jihatdan bog‘langan yoki bog‘lanmagan tijorat obyektlarining tegishli nomlaridir;

3) ergonimlar ma‘lum muassasalarni (teatr, mehmonxona, do‘kon, kafe, turli uyushmalar, to‘garaklar, partiyalar va boshqalarni nomlashi mumkin.¹ (14)

Ko‘rinadiki, M.Kurbonovanning ushbu xulosasida N.V.Podolskaya, A.M.Yemelyanovadan farqli tarzda ergonimlarning doirasi ancha kengaytirilgan.

Tilshunoslikda ergonimlar onomastikaning alohida tarmog‘i sifatida XX asrning 90-yillaridan boshlab maxsus tadqiq qilina boshlandi. Bu yo‘nalishda so‘nggi yillarda amalga oshirilgan tadqiqotlarda ergonimlarning struktur-semantik, derivatsion xususiyatlari qatorida, pragmatik, lingvopoetik imkoniyatlari ham ochib berildi. (15)

Qator tadqiqotlarda ergonimlarni tasniflash masalasi ilgari surildi. Rus tilshunosligidagi ilmiy manbalarda ergonimlarning turlari sifatida quyidagi obyektlar nomlari alohida ajratib ko‘rsatildi: 1) oykomodonimlar – do‘kon, firma, bank, turarjoy binolari peshtoqlaridagi nomlar (I.A.Astafeva); 2) ergourbonimlar – ikkita denotatga ega, ya‘ni tijorat tashkilotlari o‘zi joylashgan hudud nomi bilan bog‘liq lokal obyekt nomlari (R.I.Kozlov); 3) NKP (nazvaniya kommercheskix predpriyatiy) – (D.A.Yaloves-Konovalova); 4) firmonimlar – firma nomlari (O. Beley, V. Korshunova, T. Nikolaeva, Y. Ribak, A. Titarenko); 5) restoronimlar – restoran nomlari (Xoang Txi Xong Chang); 6) trofonimlar – umumiy ovqatlanish obyektlari nomlari (G.N.Starikova); 7) ergoreklamonim – reklama vazifasini ham bajaruvchi tijorat obyektlari nomlari (T.V.Vasileva); 8) glyuttonik pragmatonimlar – restoran va umumiy ovqatlanish korxonalarini nomlari (G.Odilova).

Ergonimlarning bu tarzidagi tasnifini N.V.Podolskaya shunday izohlaydi: “Mavzuni chuqurroq o‘rganishda ichki aloqalar va o‘zaro bog‘liqlikni o‘rnatish muqarrar ravishda konsepsiyaning yanada aniqroq bo‘linishiga, bu esa mazkur qismlarni terminlashtirishga olib keladi”.(16) Yuqoridagi tasniflarda ham ergonim turlarining har biri yangi terminlar bilan nomlanganligi kuzatiladi.

Mavjud ishlarda, ayniqsa, ergonimlarning funksional-semantik, derivatsion xususiyatlari chuqur yoritildi. Jumladan, F.Alistanova ergonimlarning atoqli otlarning bir ko‘rinishi sifatida quyidagi lingvistik xususiyatlarga egaligini bayon qildi: 1) alohida predmetlardan birini nomlashga xizmat qiladi va bir turdagi obyektning boshqalaridan ajratib ko‘rsatadi; 2) ergonim, odatda, asosdan anglashilgan tushuncha bilan bevosita bog‘liq bo‘lmasligi mumkin; 3) ergonimlar onimlarning alohida bir turi sifatida boshqa atoqli otlar kabi grammatik xususiyatlarga ega bo‘lib, turli so‘z turkumlari asosida hosil bo‘ladi: sifat, fe‘l, ravish, sifatdosh kabi. (17)

Ayrim tilshunoslar ergonimlarni onomastik maydondagi boshqa nomlar bilan birlashtirishga harakat qildilar. Jumladan, I.V. Kryukova *reklama nomi* sifatida taklif qilgan birliklar sirasiga ergonimlardan tashqari, *tovar belgilari nomlari* (pragmatonimlar),

¹ Курбанова М.Г. Эргонимы современного русского языка: семантика и прагматика: Автореф. дисс. ...канд. филол. наук. – Волгоград. 2015. – С. 11.

ommaviy axborot vositalari nomlari (gameronimlar), *festival, konkurs va konsertlar nomlari* (geortonimlar), *transport vositalari nomlari* (poreyonimlar)ni kiritdi. (18)

Xullas, tilshunoslikda, xususan, rus tilshunosligida ergonimlar turli aspektlarda o'rganildi va muayyan ilmiy xulosalarga kelindi.

Ergonimlar boshqa turdagi har qanday onomastik birliklardan o'ziga xos xususiyatlariga ko'ra farqlanadi. Ergonimlar, avvalo, bir vaqtda bir necha vazifa bajarishiga ko'ra ajralib turadi. Jumladan, "yaxshi nom kompaniyaning keyinchalik yutuqlarga erishuvini belgilaydi, negaki nom tashkilotga qo'shimcha boylik keltiruvchi o'ziga xos nomoddiy aktiv hisoblanadi". (19) Ergonimlarga xos eng muhim belgilar sifatida quyidagilarni ko'rsatish mumkin:

1. Ergonimlar korxonalar, tashkilot, firma, tadbirkorlik faoliyati obyektlari, iste'mol tovarlarini nomlovchi lingvistik birliklar hisoblansa-da, obyektning inson psixologik tasavvuriga asoslangan ikkilamchi nomlari sanaladi.

2. Ergonimlar korxonalar, tashkilot, firma, tadbirkorlik faoliyati obyektlari, iste'mol tovarlarini nomlash barobarida so'zga yangi semantik mohiyat, pragmatik vazifa, konnotativ, milliy-madaniy bo'yoq yuklaydi. Bunday nomlarda nominatorlarning voqelikni idrok etishi, assotsiativ tafakkuri ham namoyon bo'ladi.

3. Ergonimlar korxonalar, tashkilot, firma, tadbirkorlik faoliyati obyektlari, iste'mol tovarlarini shunchaki nomlash vazifasini bajarmaydi, balki faoliyat turidan ko'zlangan maqsad, ishlab chiqarilgan mahsulotning tabiiy xususiyati haqida birlamchi ma'lumotlarni ham tashiydi.

4. Ergonimlar korxonalar, tashkilotlar o'rtasida, tadbirkor, uning mahsuloti va iste'molchi o'rtasida kommunikativ aloqa o'rnatish vazifasini bajaradi. Shu bilan birga, iste'molchiga hissiy ta'sir ko'rsatish, uni o'ziga jalb qilish vazifasini bajaradi.

5. Ergonimlar korxonalar, tashkilot, firma, tadbirkorlik faoliyati obyektlariga, iste'mol tovarlari hamda faoliyat egalariga, ular ishlab chiqargan tovarlarga berilgan baho hisoblanadi.

Har bir tildagi ergonimik mikrotizim birliklari xususiyatlarini tahlil qilish ularning hosil qilinishidagi zamonaviy yondashuvlar, obyektning nomlashning me'yoriy-huquqiy asoslari va hatto tilning ergonimik manzarasi, uning kelajakdagi holatini bashorat qilish imkonini beradi.

O'zbek tili ergonimik mikrotizimiga xos muhim jihat shundaki, uning tarkibida turli obyektlarni nomlovchi, har xil struktur tuzilishga ega rang-barang birliklar jamlangan. Ergonimik mikrotizim tarkibida nom yaratuvchilar tomonidan hosil qilingan o'ziga xos leksik birliklar qatorida, hatto bir necha tovushlar kompleksidan iborat birliklar, qisqartmalar, jamiyat a'zolari ongida o'rnashgan mashhur birikma va jumlar ham uchraydi. Bu holat ergonimik mikrotizimning ochiq tizim ekanligi, uning tarkibi turli sath birliklaridan iborat ekanligini ko'rsatadi. Zero, "... ergonimlar onomastik tizimdagi eng tez o'sib boruvchi leksik qatlarni tashkil qiladi, bu nomlarning paydo bo'lishi va shahar

xaritasidan chiqib ketishi ijtimoiy-siyosiy va ijtimoiy-madaniy o'zgarishlar bilan chambarchas bog'liq"². (20)

Ergonimik mikrotizim birliklari nafaqat tildagi mavjud birliklardan tashkil topadi, balki uning tarkibida o'ziga xos okkozional yasalmala ham uchraydi. Masalan, "SOMSASITY" (somsaxona), "ZO'R TV" (telekanal), "MAMAZIN" (bolalar do'koni).

Ergonimik tizim birliklarining rang-barangligi, o'ziga xosligi ularning turli-tuman obyektlar nomini anglatishi, shuningdek, jozibador, iste'molchini o'ziga jalb qila olish xususiyatiga ega bo'lishi shartligi tamoyili bilan bog'liq.

Ergonimik mikrotizim birliklari alohida guruhni tashkil qilsa-da, onomastik tizimdagi boshqa birliklar bilan bevosita aloqa-munosabatda bo'ladi. Xususan, ergonimlar ko'pincha toponimlar bilan bog'liq holda shakllanadi.

Ma'lumki, savdo, ishlab-chiqarish obyektlari, korxonalar va tashkilotlar nomi u joylashgan hudud nomi bilan ham atalishi mumkin. Masalan, "QUSHBEGI" ergonimi Toshkent shahrining Qushbegi mavzesida joylashgan restoranni anglatadi. "CHORSU" (mehmonxona), "ROHAT" (avtosalon), "CHO'PON OTA" (choyxona), "BESHYOG'OCH" (bozor) kabi ergonimlar bevosita joy nomi bilan bog'liq holda hosil qilingan.

Rus tilshunosi R.I.Kozlov ma'lum hudud bilan bog'liq korxonalar nomlari nafaqat *ergo*-balki *topoobyekt nomlari* bo'lishi, boshqacha aytganda, ular tijoriy bog'liqlikdan tashqari korxonalar joylashgan hudud bilan jips bog'liq bo'lishini va bu tipdagi atoqli otlarni *ergourbonimlar* deb atash to'g'ri bo'lishini ta'kidlaydi. Uning fikricha, bunday lokal korxonalar nomlari ergonimdan ko'ra toponimik tizimga ko'proq taalluqlidir.³ (21)

Bizningcha, bu fikr birmuncha munozarali. Bir onomastik birlik boshqa tizimga mansub xabarni tashishi mumkin va bunda onomastik birliklar o'rtasida omonimik munosabat hosil bo'ladi. Yuqoridagi misollarda toponim va ergonimlar onomastik omonimlardir. Qanday obyekt nomlari haqida fikr yuritilayotganligini kontekstga qarab aniqlash mumkin bo'ladi.

Ergonimik tizimda, ayniqsa, firma nomlari alohida o'rin tutadi. O.Beley, V.Korshunova, T.Nikolayeva, Y.Ribak ishlarida firma nomini anglatuvchi ergonimlar *firmonim* (firma + onim) termini bilan tilga olingan. A.Beley tilshunoslikda *firmonim* terminining tijorat, ishlab chiqarish birlashmalari nomlari sifatida qayd etilishi, zero, *ergonim* termini insonlarning turli tipdagi birlashmalari orasidagi farq va ularning struktur-ierarxik jihatlarini aks ettiruvchi sohaviy terminga bo'lgan ehtiyojni ta'minlay olmasligini ta'kidlaydi⁴. Darhaqiqat, *ergonim* termini keng tushunchani anglatadi.

²Картавая Ю. К., Пепеляева Е. А. Реализация компетентностного подхода в системе профессионального образования // Материалы V Всероссийской научно-практической конференции – Симферополь: Ариал, 2018. – С. 168-170.

³ Козлов Р.И. Эргоурбонимы как новый разряд городской ономастики: Дисс. ... канд. филол. наук. – Екатеринбург: УрГУ, 2000. – 151 с.

⁴ Белей О. О. Сучасна українська ергонімія : власні назви підприємств Закарпаття. – Ужгород, 1999. – С.8.

Uning ichki turlarini bir-biridan farqlashda ushbu terminga izoh kiritishga ehtiyoj tug'ildi.

Umuman, o'zbek tili ergonimik tizimi ma'lum hududlar onomastikoniga mansub turli ergonimlarni qamrab oladi. Bunday kichik semantik guruhlar o'zbek tili ergonimik mikrotizimini hosil qiladi. Ergonimik tizim tarkibiga kiruvchi birliklarni quyidagi jadvalda umumlashtirish mumkin:

1-jadval

O'zbek tili ergonimik mikrotizimi tarkibi

Ergonimlarning turlari	Semantik xususiyatlari	Misollar
Bino va turarjoy nomlari (oykomodonimlar)	Binolar, turarjoy komplekslarini nomini anglatadi.	“Oq uy”, “Ko'ksaroy”, “Shohsaroy”, “Sohil” turarjoylari
Tijorat do'konlari, savdo komplekslari nomlari (empronimlar)	Turli savdo shahobchalari (oziq-ovqat, kiyim-kechak, mebel, gul do'konlari, savdo komplekslari) nomlarini anglatadi.	“Chorsu” savdo kompleksi“, “Navas”, “Markaziy univermag”, “Huvaydo” mebellar uyi
Firma nomlari (firmonimlar)	Turli firmalar nomini anglatadi.	“Qurilish komfort”, “El aziz ishonch”, “Omad”, “Yngi asr”
Ovqatlanish shahobchalari, restoranlar nomi (trofonim, restoronimlar)	Ovqatlanish shahobchalari, restoranlar nomini anglatadi.	Rayhon”, “Anjir”, “Anhor”, “Uch baqaloq”
Reklama vazifasini bajaruvchi nomlar (reklamonim)	Reklama vazifasidagi nomlarni anglatadi.	“Arzon apteka”, “Halol” kolbasa mahsulotlari
Tashkilotlarga tegishli tovar belgilari nomlari (pragmatonimlar)	Tovar belgilari nomini anglatadi.	“Qoraqum” shokoladi, “Pokiza” tozalash vositasi, “Chilla” sovutgichi, “Neksiya” avtomobili
Ommaviy axborot vositalari (gazeta, jurnal, radio va teleko'rsatuvlar) nomlari (gemeronimlar)	Ommaviy axborot vositalari nomini anglatadi.	“Ma'rifat”, “Bekajon” gazetalari; “Saodat” jurnali; “Umr daftari”, “Oydin hayot” ko'rsatuvlari
Turli tadbirlar, bayram, festival, tanlovlar, aksiyalar nomlari (geortonimlar)	Turli tadbirlar, bayram, festival, tanlovlar, aksiyalar nomini anglatadi.	“Sharq taronalari” festivali, “Musaffo havo” turniri, “diktant.uz” aksiyasi
Transport vositalari nomlari (poreyonimlar)	Transport vositalari nomini anglatadi.	“Afrosiyob”, “Sharq” poezdlari, “Dilorom” kemasi

Bugungi kunda dunyo tilshunosligida ergonimik mikrotizimning yuqorida ko'rsatilgan mavzuiy guruhlarining har biri turli tillar misolida maxsus tadqiq etilgan yoki bu yo'nalishda muayyan ishlar amalga oshirilmoqda. Shuningdek, mazkur guruhlariga mansub ergonimlarda yuzaga chiqadigan ikkilamchi nominatsiya va uning kommunikativ

ahamiyati, ergonimlarning sotsiolingvistik, pragmalingvistik, lingvokulturologik xususiyatlari o'rganilgan.

Xulosa

Xulosa qilib aytganda, ergonimlar boshqa turdagi har qanday onomastik birliklardan o'ziga xos xususiyatlariga ko'ra farqlanadi. Ergonimlar, avvalo, bir vaqtda bir necha vazifa bajarishiga ko'ra ajralib turadi. O'zbek tilshunosligida ergonimik mikrotizimni tashkil qiluvchi guruh birliklarining har biri maxsus tadqiq etilishi lozim. Bu turdagi ergonimlarning xususiyatlarini o'rganish nafaqat onomastika, balki lingvokulturologiya, kognitiv tilshunoslik, sotsiolingvistika uchun ham qiziqarli ma'lumotlar bera oladi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Президент Шавкат Мирзиёевнинг ўзбек тилига давлат тили мақоми берилганининг ўттиз йиллигига бағишланган тантанали маросимдаги нутқи // <https://xs.uz/uzkr/post/prezident-shavkat-mirziyoevning-ozbek-tiliga-davlat-tili-maqomi-berilganining-ottiz-jilligiga-bagishlangan-tantanali-marosimdagi-nutqi>

2. Saparniyazova M., O'rozov J. O'zbek tilida nom yaratishning milliy-madaniy xususiyatlari. – Toshkent: Ishonchli hamkor, 2021; Xudoyberganova D. Tashkilot, korxon va muassasa nomlarining izohli-tavsiyaviy lug'ati. – Toshkent: Ishonchli hamkor, 2021; Lutfullayeva D., Saparniyazova M., Davlatova R. O'zbek tilida nom yaratishning lingvistik-me'yoriy asoslari. – Toshkent:Malik Print CO, 2022.

3. Подольская Н.В. Словарь русской ономастической терминологии. – Москва: Наука, 1988.

4. Суперанская А.В. Общая теория имени собственного. Москва, 1985; Прокуровская Н. А. Город в зеркале своего языка (на яз. Материале г. Ижевска) / Н. А. Прокуровская – Ижевск : Изд-во Удмурт. ун-та, 1996; Голомидова М. В. Искусственная номинация в русской ономастике : автореф. дис. докт. фил. Наук / М. В. Голомидова – Екатеринбург, 1998; Романова Т. П. Проблемы современной эргонимии / Т. П. Романова // Вестник самарского государственного университета – 1998 – № 1 (7). – С. 82–90.

5. Алиева Т. Н. Аббревиатурные неологизмы современного русского языка конца 90-х годов XX–XXI веков: семантико-деривационный аспект: Автореф. дисс. ... д-ра филол. наук. – Спб., 2003; Крюкова И. В. Рекламное имя: от изобретения до прецедентов: Дисс. ... д-ра филол. наук. – Волгоград, 2004; Емельянова А. М. Эргонимы в лингвистическом ландшафте полиэтничного города (на примереназваний деловых, коммерческих, культурных, спортивных объектов г. Уфы): Дисс. ... канд. филол. наук. – Уфа, 2007; Танаева З. Т. Аббревиатурные эргонимы г. Махачкалы как многоуровневая система: Автореф. дисс. ... канд. филол. наук. – Махачкала, 2012.

6. Крючкова М. Я. Многокомпонентные эргонимы в аспекте орфографии: проблема совершенствования нормы правописания: Дисс. ... канд. филол. наук. - Волгоград, 2003.

7. Шимкевич Н. В. Русская коммерческая эргонимия: прагматический и лингвокультурологический аспекты: Автореф. дисс. ... канд филол. наук. – Екатеринбург, 2002; Трифонова Е. А. Названия деловых объектов: семантика, прагматика, поэтика: на материале русских и английских эргонимов: Дисс. ... канд. филол. наук. – Волгоград, 2006; Носенко Н. В. Названия городских объектов Новосибирска: структурно-семантический и коммуникативно-прагматический аспекты: Дисс. ... канд. филол. наук. – Новосибирск, 2007; Курбанова М. Г. Эргонимы современного русского языка: семантика и прагматика: Дисс. ... канд. филол. наук. – Волгоград, 2015; ва бошқалар.

8. Saparniyazova M., O'rozov J. O'zbek tilida nom yaratishning lingvomadaniy xususiyatlari. – Toshkent: Ishonchli hamkor, 2021; Xudoyberganova D. Tashkilot, korxon va muassasa nomlarining izohli-tavsiyaviy lug'ati. –Toshkent: Ishonchli hamkor, 2021; Lutfullayeva D., Saparniyazova M., Davlatova R. O'zbek tilida nom yaratishning lingvistik-me'yoriy asoslari. – Toshkent: Malik Print CO, 2022.
9. Begmatov E., Uluqov N. O'zbek onomastikasi (bibliografik ko'rsatkich). – Namangan, 2008.
10. Авлакулов Я. Ўзбек тили ономастик бирликларининг лингвистик тадқиқи: Филол. фан. номз. ... дисс. автореф. –Тошкент, 2012.
11. Подольская Н.В. Словарь русской ономастической терминологии. – М.: Наука, 1988.
12. Емельянова А.М. Прагматический аспект эргонимии (на примере названий заведений общественного питания г. Уфы // <https://www.gramota.net/materials/2/2016/7-2/26.html>
13. Трифонова Е.А. Названия деловых объектов: семантика, прагматика, поэтика (на материале русских и английских эргонимов): Автореф. дисс. ... канд. филол. наук. – Волгоград, 2006. – С.3.
14. Курбанова М.Г. Эргонимы современного русского языка: семантика и прагматика: Автореф. дисс. ... канд. филол. наук. – Волгоград. 2015. – С. 11.
15. Шимкевич Н. В. Русская коммерческая эргонимия: прагматический и лингвокультурологический аспекты: Автореф. дисс. ... канд филол. наук. – Екатеринбург, 2002; Алиева Т. Н. Аббревиатурные неологизмы современного русского языка конца 90-х годов XX–XXI веков: семантико-derivационный аспект: автореф. Дисс.... д-ра филол. наук. – Спб., 2003; Крюкова М. Я. Многокомпонентные эргонимы в аспекте орфографии: проблема совершенствования нормы правописания: Дисс. ... канд. филол. наук. – Волгоград, 2003; Крюкова И. В. Рекламное имя: от изобретения до прецедентов: Дисс. ... д-ра филол. наук. – Волгоград, 2004; Трифонова Е. А. Названия деловых объектов: семантика, прагматика, поэтика: на материале русских и английских эргонимов: Дисс. ... канд. филол. наук. – Волгоград, 2006; Емельянова А. М. Эргонимы в лингвистическом ландшафте полиэтничного города (на примере названий деловых, коммерческих, культурных, спортивных объектов г. Уфы): Дисс. ... канд. филол. наук. – Уфа, 2007; Носенко Н. В. Названия городских объектов Новосибирска: структурно-семантический и коммуникативно-прагматический аспекты: Дисс. ... канд. филол. наук. – Новосибирск, 2007; Танаева З. Т. Аббревиатурные эргонимы г. Махачкалы как многоуровневая система: Автореф. дисс. ... канд. филол. наук. – Махачкала, 2012; Курбанова М. Г. Эргонимы современного русского языка: семантика и прагматика: Дисс. ... канд. филол. наук. – Волгоград, 2015; va boshqalar.
16. Подольская Н.В. Ко'rsatilgan manba. – В. 10.
17. Алистанова Ф. Эргонимы современного русского языка как микросистема: Автореф. дисс. ... канд. филол. наук. – Махачкала, 2011. – С.9.
18. Крюкова И. В. Рекламное имя: рождение, узуализация, восприятие. Учеб. пособие. – Волгоград, 2004. – С. 228.
19. Теоретические аспекты нейминга // <https://mylektsii.ru/6-11117.html>
20. Картавая Ю. К., Пепеляева Е. А. Реализация компетентностного подхода в системе профессионального образования // Материалы V Всероссийской научно-практической конференции – Симферополь: Ариал, 2018. – С. 168-170.
21. Козлов Р.И. Эргоурбонимы как новый разряд городской ономастики: Дисс. ... канд. филол. наук. – Екатеринбург: УрГУ, 2000. – 151 с.
22. Белей О. О. Сучасна українська ергонімія : власні назви підприємств Закарпаття. – Ужгород, 1999. – С.8.
23. Saparniyazova M. O'zbek tili ergonimlarining struktur-semantik tasnifi. // Modern science and research. –Т., 2023. №5. –В.1361-1365. <https://masterjournals.com/index.php/crjps/article/view/1280>.
24. Saparniyazova M. Ergonimlarning onomastik tizimdagi o'rni va tadqiqi. // Oriental journal of philology. May, 2023. –В.37-45. <https://www.supportscience.uz/index.php/ojp/article/view/624>.